

ANO konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām monitorings 2010 – 2014

Latvijas iedzīvotāju aptauja par personu ar invaliditāti tiesībām

Ineta Rezevska, Tiesībsarga birojs
Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas vadītāja

Latvijas Nacionālā bibliotēka,
Rīga, 2015. gada 3. decembris

...iepriekš

Iepriekš iedzīvotāji aptaujās kā aktuālākās cilvēktiesību problēmas Latvijā, vai jautājumi, kas būtu steidzami jārisina,

personu ar invaliditāti tiesības kā prioritāras norādīja:

- 1996. gads – 22% aptaujāto
- 1998. gads – 29% aptaujāto
- 2000. gads - 14% aptaujāto
- 2006. gads – 15% aptaujāto
- 2012. gadā – 11% aptaujāto

Dati no TNS Latvia un Baltijas Datu nams socioloģiskajām aptaujām

Aktuāls pētījums

- Mērķis – noskaidrot iedzīvotāju attieksmi un izpratni par personu ar invaliditāti tiesībām
- Mērķa grupa – Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 -74 gadiem, aptaujājot izlases veidā dažādos reģionos
- Aptaujāto skaits – 1033
- Aptaujas laiks – 2014. gada septembris
- Aptaujas veicējs – SIA «Factum»

Līdzdalība sabiedrības dzīvē (1/2)

Jautājums: Cik lielā mērā, Jūsaprāt, personām ar dažāda veida invaliditāti vajadzētu piedalīties sabiedrības dzīvē? %

Personas ar invaliditāti veids	Plinā mērā jāpiedalās	Ierobežoti	Nav jāpiedalās	Grūti pateikt
Cilvēkiem ar psihiskām saslimšanām	15	44	31	10
Ar intelektuālās attīstības traucējumiem	20	47	25	8
Ar kustību traucējumiem	62	29	5	4
Ar redzes traucējumiem	53	37	5	5
Ar dzirdes traucējumiem	57	35	4	4
Ar cita veida ilgstošiem veselības traucējumiem	55	30	5	9

Bāze: visi respondenti (N=1033)

Līdzdalība sabiedrības dzīvē (2/2)

Jautājums: Cik lielā mērā, Jūsaprāt, personām ar dažāda veida invaliditāti vajadzētu piedalīties sabiedrības dzīvē? % Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums

Personas ar invaliditāti veids	Plinā mērā	Ierobežoti	Nav jāpiedalās	Grūti pateikt
Cilvēkiem ar psihiskām saslimšanām	23	43	25	9
Ar intelektuālās attīstības traucējumiem	27	49	18	6
Ar kustību traucējumiem	73	22	3	3
Ar redzes traucējumiem	57	36	3	4
Ar dzirdes traucējumiem	61	32	2	3
Ar cita veida ilgstošiem veselības traucējumiem	65	23	5	7

Bāze: respondente grupā (n=206)

Personas ar invaliditāti veids	Plinā mērā	Ierobežoti	Nav jāpiedalās	Grūti pateikt
Cilvēkiem ar psihiskām saslimšanām	13	42	34	11
Ar intelektuālās attīstības traucējumiem	18	41	30	11
Ar kustību traucējumiem	53	34	6	6
Ar redzes traucējumiem	44	42	6	8
Ar dzirdes traucējumiem	49	39	6	6
Ar cita veida ilgstošiem veselības traucējumiem	41	38	7	15

Bāze: n=207

Tiesības radīt bērnus (1/3)

Jautājums: Vai, Jūsaprāt, personām ar dažāda veida invaliditāti vajadzētu radīt bērnus, ja šīs personas to vēlas? %

Personas ar invaliditāti veids	Jā	Drīzāk nē	Notiekti nē	Grūti pateikt
Cilvēkiem ar psihiskām saslimšanām	15	22	54	18
Ar intelektuālās attīstības traucējumiem	18	28	49	18
Ar kustību traucējumiem	42	25	11	22
Ar redzes traucējumiem	41	25	12	22
Ar dzirdes traucējumiem	47	22	10	22
Ar cita veida ilgstošiem veselības traucējumiem	24	26	23	27

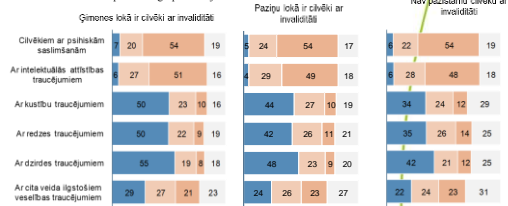
Bāze: visi respondenti (N=1033)

Tiesības radīt bērnus (2/3)

Jautājums: Vai, Jūsprāt, personām ar dažāda veida invaliditāti vajadzētu radīt bērnus, ja šīs personas to vēlas? %

Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums

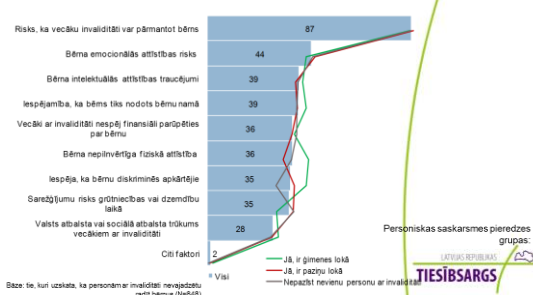

■ Jā ■ Drīzāk jā ■ Drīzāk nē ■ Nē
Grūti pateikt
Bāze: visi respondenti (N=1033)

Tiesības radīt bērnus (3/3)

Noraidošas attieksmes iemesli. Jautājums: Kuri no šeit uzskaitītajiem iemesliem, Jūsprāt, nosaka to, ka personām ar invaliditāti nevajadzētu radīt bērnus, pat ja viņi to vēlētos? %

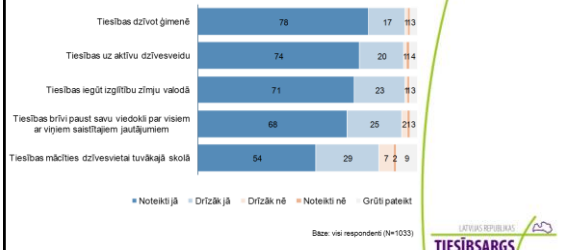

■ Jā, ir ģimenes lokā ■ Jā, ir pazīņu lokā ■ Nepazīst nevienu personu ar invaliditāti
Bāze: tie, kuri uzskata, ka personām ar invaliditāti nevajadzētu radīt bērnus (N=653)

Bērnu ar invaliditāti tiesības (1/4)

Attieksme pret vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanu. Vai, Jūsprāt, bērniem ar invaliditāti būtu jānodrošina vienlīdzīgi ar citiem bērniem šādas tiesības? %

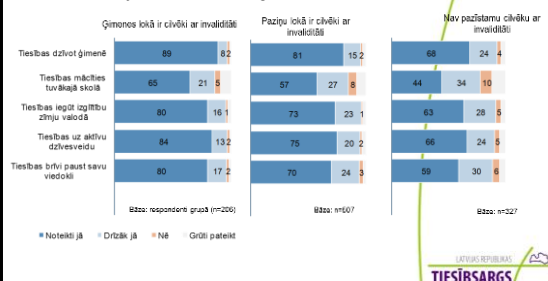
■ Noteikti jā ■ Drīzāk jā ■ Drīzāk nē ■ Noteikti nē ■ Grūti pateikt

Bāze: visi respondenti (N=1033)

Bērnu ar invaliditāti tiesības (2/4)

Attieksme pret vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanu. Vai, Jūsprāt, bērniem ar invaliditāti būtu jānodrošina vienlīdzīgi ar citiem bērniem šādas tiesības? %

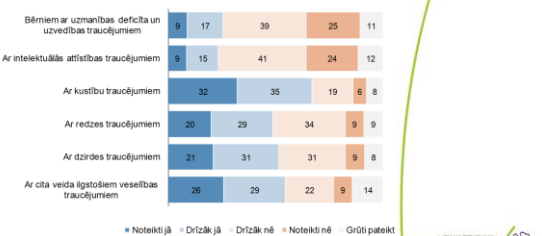

■ Noteikti jā ■ Drīzāk jā ■ Nē ■ Grūti pateikt

Bērnu ar invaliditāti tiesības (3/4)

Attieksme pret iekļaujošu izglītību. Jautājums: Vai, Jūsprāt, bērniem ar invaliditāti būtu jānācās kopā ar bērniem bez invaliditātes, tai skaitā ar Jūsu bērniem? %

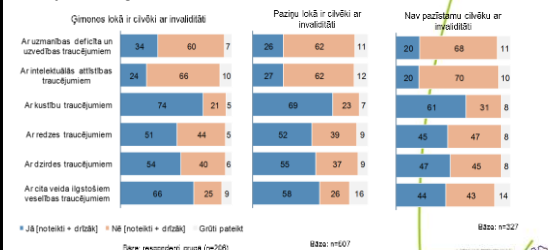
■ Jā [noteikti + drīzāk] ■ Nē [noteikti + drīzāk] ■ Grūti pateikt

Bāze: visi respondenti (N=1033)

Bērnu ar invaliditāti tiesības (4/4)

Attieksme pret iekļaujošu izglītību. Jautājums: Vai, Jūsprāt, bērniem ar invaliditāti būtu jānācās kopā ar bērniem bez invaliditātes, tai skaitā ar Jūsu bērniem? %

■ Jā [noteikti + drīzāk] ■ Nē [noteikti + drīzāk] ■ Grūti pateikt

Bāze: respondenti grupa (N=206)

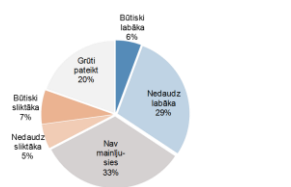
Bāze: n=1507

Priekšstati par dzīves kvalitāti (1/2)

Dzīves kvalitātes izmaiņu vērtējums kopš 2010.gada

Jautājums: Jūsaprāt, kā kopumā ir mainījusies dzīves kvalitāte personām ar invaliditāti Latvijā, salīdzinot ar situāciju pirms pieciem gadiem (2010.gadā)? %

Bāze: visi respondenti (N=1033)

Priekšstati par dzīves kvalitāti (2/2)

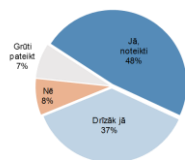
Dzīves kvalitātes izmaiņu vērtējums kopš 2010.gada

Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums %

Labvēlīgas attieksmes vērtējums (1/2)

Jautājums: Vai uzskatāt, ka atsevišķos gadījumos pret personām ar invaliditāti ir pieļaujama īpaši labvēlīga attieksme? %

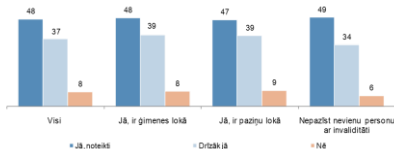

Bāze: visi respondenti (N=1033)

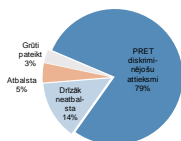
Labvēlīgas attieksmes vērtējums (2/2)

Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums %

Diskriminējošas attieksmes vērtējums 1/2

Jautājums: Kā Jūs vērtējat diskriminējošu attieksmi pret personām ar invaliditāti? %

Bāze: visi respondenti (N=1033)

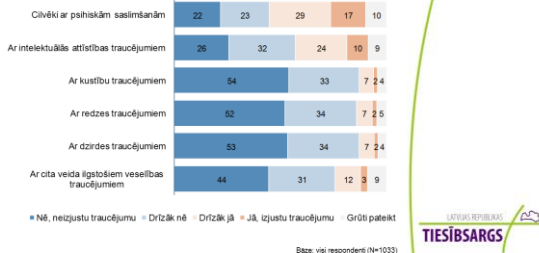
Diskriminējošas attieksmes vērtējums 2/2

Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums %

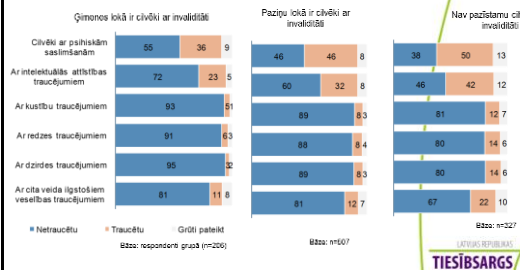
Attieksme un sociāla distance (1/5)

Attieksme pret personām ar invaliditāti kaimiņos. Vai Jūs izjustu vai neizjustu traucējumu vai diskomfortu, ja Jūsu apkaimē vai kaimiņos dzīvotu persona ar invaliditāti? %

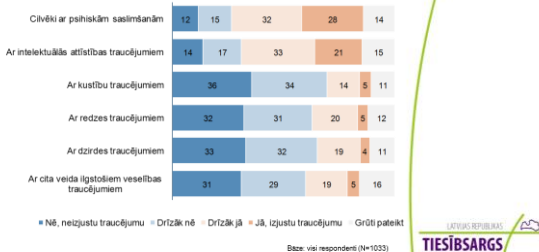
Attieksme un sociāla distance (2/5)

Attieksme pret personām ar invaliditāti kaimiņos. Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums %

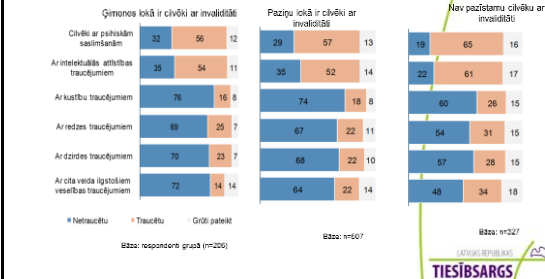
Attieksme un sociāla distance (3/5)

Attieksme pret personām ar invaliditāti darba vai mācību vidē. Vai Jūs izjustu vai neizjustu traucējumu vai diskomfortu, ja Jūsu mācību biedru vai darba kolēģi vidū būtu personas ar invaliditāti? %

Attieksme un sociāla distance (4/5)

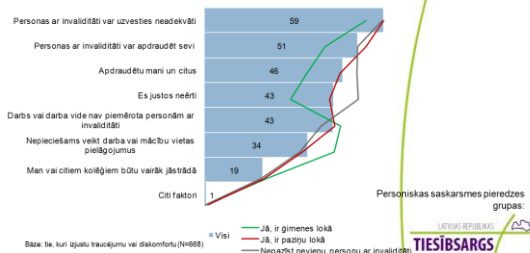
Attieksme pret personām ar invaliditāti darba vai mācību vidē. Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums %

Attieksme un sociāla distance (5/5)

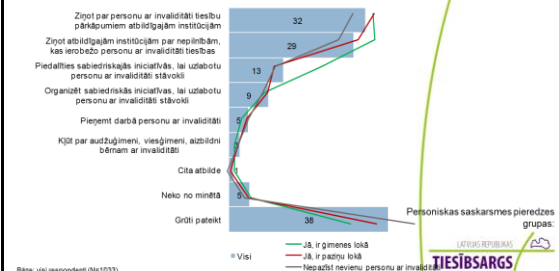
Iespējamās distancēšanās iemesli darbā vai mācību vidē.

Jautājums: Kuri no šeit uzskaitītajiem iemesliem Jums liktu izjust traucējumu vai diskomfortu, strādājot vai mācoties kopā ar personu ar invaliditāti? %

Palīdzība personām ar invaliditāti (1/3)

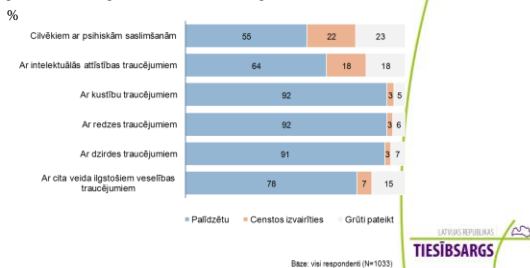
Iespējamie personiskās palīdzības veidi. Jautājums: Kā Jūs personīgi būtu gatavi palīdzēt personai ar invaliditāti?

Palīdzība personām ar invaliditāti (2/3)

Gatavība palīdzēt personai ar invaliditāti sabiedriskā vietā.

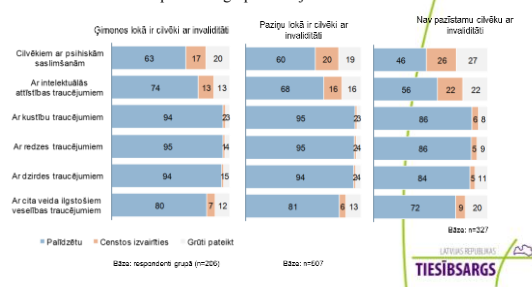
Jautājums: Kā Jūs, visticamāk, rīkotos, ja pie Jums sabiedriskā vietā ar lūgumu palīdzēt vērstos persona ar invaliditāti – palīdzētu vai censtos izvairīties?

Palīdzība personām ar invaliditāti (3/3)

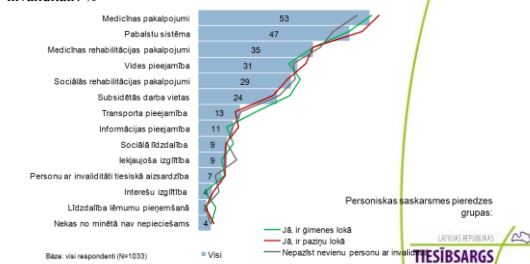
Gatavība palīdzēt personai ar invaliditāti sabiedriskā vietā %

Personiskās saskarsmes pieredzes grupas vērtējums

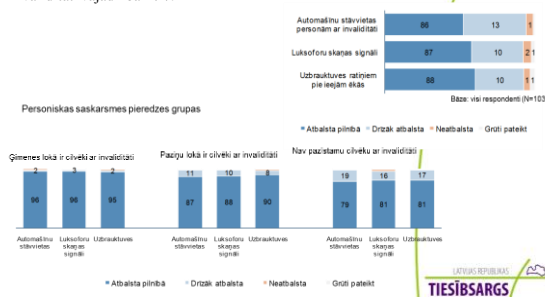
Svarīgākās valsts un pašvaldību darbības jomas

Jautājums: Līdzīdu, norādīt trīs, Jūsuprāt, svarīgākās jomas, par kurām valsts un pašvaldību iestādēm būtu jārūpējas, domājot par bērniem un pieaugušajiem ar invaliditāti? %

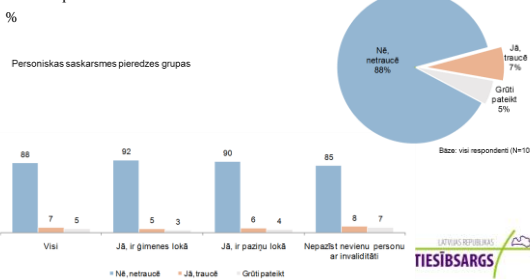
Infrastrukturāras risinājumi

Jautājums: Vai Jūs atbalstāt vai neatbalstāt šādus risinājumus, kas domāti personu ar invaliditāti vajadzībām? %

Attieksme pret surdotulkotāju TV

Jautājums: Latvijas sabiedriskajā televīzijā atsevišķiem raidījumiem tiek nodrošināts surdotulkotājs zīmju valodā. Vai surdotulkotājs Jums traucē vai netraucē pārraižu skatīšanās?

Pateicos par uzmanību!

Prezentācija būs pieejama www.tiesibsargs.lv